

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande
Minister
Jesper Josefsson

Föredragande
Vikarierande byråchef
Mia Westman

Justerat
Omedelbart

Nr 85

Besvär över Regionförvaltningsverket i Södra
Finlands beslut nr 231/2024.

ÅLR 2024/677

283 S4

Beslut

Landskapsregeringen beslutar anföra besvär över Regionförvaltningsverket i Södra
Finlands beslut av 3.10.2024 nr 231/2024 enligt bilaga S424E58.

Hänvisning

Regionförvaltningsverkets beslut 231/2024

Vasa förvaltningsdomstol

PB 204

FI-65101 VASA

Kontaktperson

Mia Westman, +358 (0)18 25 000 (växel)

mia.westman@regeringen.ax

vaasa.hao@oikeus.fi

Ärende

Besvär över Regionförvaltningsverkets beslut 231/2024**Ändringssökande**

Ålands landskapsregering

Beslut över vilket besvär anför

Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut av 3.10.2024, nr 231/2024, ESAVI/41944/2023.

Yrkande

Ålands landskapsregering yrkar

- att Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut upphävs,
- att ärendet återförvisas till myndigheten för lagenlig behandling och
- att Regionförvaltningsverket i Södra Finland åläggs att betala Ålands landskapsregerings rättegångskostnader jämte laga dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (FFS 633/1982) från det att en månad förflutit från domstolens avgörande. Landskapsregeringens rättegångskostnader består av rättegångsavgiften, dvs 270 euro.

Tid för anförande av besvär

Beslutet i vilket ändring söks är fattat 3.10.2024. Enligt den besvärсанvisning som bifogats till beslutet upphör besvärstiden 11.11.2024.

Bakgrund

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har 25.1.2024 begärt landskapsregeringens utlåtande gällande Nordic Trout Ab:s ansökan om miljö- och vattenförvaltningstillstånd. Ansökan om tillstånd gäller koncentrerings av den befintliga produktionen till havs till en ny odlingsplats. Verksamheten avses bedrivas på fastigheten 304-418-1-237 i Pleikiläs havsområde i Gustavs och avser en omlokalisering av ca 446 ton/år fiskodling.

För att kunna yttra sig begärde landskapsregeringen handlingarna på svenska med hänvisning till 38 § i självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991). Åland är enligt självstyrelselagen enspråkigt svenskt och ämbetsspråket vid Ålands landskapsregering är svenska. Detta innebär att de anställda vid landskapsregeringen inte har någon juridisk skyldighet att kunna bereda ett ärende på finska och dessutom för det mesta inte heller i praktiken förstår finska. Regionförvaltningsverket meddelade att man inte kommer att översätta handlingarna men att tilläggsuppgifter kan ges på begäran. Regionförvaltningsverket skrev att kungörelsen innehåller en sammanfattning av ärendet på svenska. Några tilläggsuppgifter lämnades aldrig och det var svårt för landskapsregeringen att begära något när språket är finska och man inte förstår innehållet.

Eftersom Ålands landskapsregering inte fick alla handlingar på svenska var det inte möjligt att ge ett fullständigt utlåtande kopplat till de åländska vattenmiljöerna och om Storklyndans naturreservat som riskerar att påverkas av fiskodlingarna. Placeringen är endast 1,5 km från de åländska vattnen samt ca 3 km från naturreservatet. Ålands landskapsregering lämnade utlåtande med beslutsnummer 74 S4 daterat 27.2.2024 med följande text: *"Det är inte möjligt att lämna ett fullständigt utlåtande baserat på informationen som framkommer i den svenska sammanfattningen av ärendet. Språkraven som finns i 38 § självstyrelselagen för Åland ska beaktas och därmed bryter Regionförvaltningsverket mot det som är grunden för Ålands självstyrelse genom att inte tillse att handlingarna i ärendet finns på svenska"*.

Någon respons på utlåtandet inkom inte till landskapsregeringen. Nordic Trout Ab beviljades 3.10.2024 miljötillstånd genom beslut 231/2024, ESAVI/41944/2023. Endast ett utdrag av beslutet finns översatt till svenska. I beslutet (den kortare svenskspråkiga versionen, kap. 6, sidan 21) framgår följande gällande handlingar på svenska: *"Eftersom landskapet Åland eller en del av det inte hör till Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde eller tjänsteområde tillämpas bestämmelsen om skriftväxlingsspråk i 38 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland inte i det här fallet"*. Regionförvaltningsverket uppger även att de anser att de viktigaste uppgifterna i ansökan var presenterade på båda språken.

Grunder för yrkandet

1. Likabehandlingsprincipen

Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att regionförvaltningsverkets förfarande sätter landskapsregeringen i en sämre position jämfört med övriga remissinstanser som fått mer omfattande information och därmed haft helt andra förutsättningar att avge

yttrade. Detta strider mot likabehandlingsprincipen i 6 § i grundlagen samt 6 § i förvaltningslagen (FFS 434/2003).

Likabehandling innebär inte att alla bemöts på exakt samma sätt. Faktisk likabehandling kan förutsätta att specialbehoven i en grupp, t.ex. en språklig minoritet, beaktas och att ojämlikheter undanröjs genom främjande åtgärder för att de ska få samma möjligheter som alla andra. Genom att inte tillhandahålla informationen i beredningen på svenska missgynnas svenskspråkiga remissinstanser eftersom de inte har samma möjligheter som finskspråkiga att ta till sig innehållet i beredningen. Finlands nationalspråk är enligt 1 § i språklagen (423/2003) finska och svenska. Landskapet Åland är enligt 36 § i självstyrelselagen för Åland enspråkigt svenskt och ämbetsspråket vid Ålands landskapsregering är svenska.

2. Skriftväxlingsspråket enligt självstyrelselagen

Enligt 38 § 1 mom. i självstyrelselagen skall skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter i landskapet avfattas på svenska. I beslutet uppger regionförvaltningsverket att *"eftersom landskapet Åland eller en del av det inte hör till Regionförvaltningsverkets i Södra Finlands verksamhetsområde eller tjänsteområde tillämpas bestämmelsen om skriftväxlingsspråk i 38 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland inte i det här fallet"*.

Landskapsregeringen konstaterar att självstyrelselagen för Åland är en rikslag antagen i grundlagsordning och att en statlig myndighets skyldighet att tillämpa lagen är inte beroende av om landskapet Åland hör till den statliga myndighetens verksamhets- eller tjänsteområde. I självstyrelselagen stadgas inte om några undantag från kravet på att handlingar som skickas från statens myndigheter till landskapsmyndigheterna ska vara på svenska.

Regionförvaltningsverket har sänt begäran om utlåtande till landskapsregeringen eftersom landskapsregeringen är den landskapsmyndighet som förvaltar de åländska vattnen. Det är således fråga om en utväxling av handlingar inom ramen för såväl regionförvaltningsverkets som landskapsregeringens myndighetsutövning. Regionförvaltningsverket har således varit skyldig att tillämpa 38 § 1 mom. i självstyrelselagen när handlingarna sänts till landskapsregeringen och beredningen av ärendet är därmed bristfällig.

3. Den åländska vattenförvaltningen, kopplingen till EU-direktiven och avsaknaden av konsekvensbedömningar

Enligt 18 § 10 punkten självstyrelselagen har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om natur- och miljövård samt vattenrätt. Åland har därmed eget ansvar att införa

bestämmelser i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG¹, nedan vattendirektivet, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG², nedan havsmiljödirektivet. Vattendirektivet och havsmiljödirektivet har högt uppsatta miljömål för vatten vilka har implementerats i den åländska lagstiftningen genom vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Åland har därmed ett eget ansvar för uppföljningen av avrinningsdistriktet Åland och har med stöd av 22 och 23 §§ vattenlagen antagit en egen förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram. I det åländska åtgärdsprogrammet för grundvatten, sjöar och kustvatten för åren 2022—2027 finns en ambition avseende vattenbruk riktat mot nya tekniker och innovationer i syfte att minska näringsläckage och öka den biologiska mångfalden i vattenmiljöer. Det konstateras också att det finns ett behov av belastningsminskningar för att målen ska kunna uppnås.

Enligt Storklyndans fredningsbeslut³ förekommer inom området livsmiljötyper av gemenskapsintresse enligt Rådets direktiv 92/43/EEG⁴. I undervattensnaturen förekommer en stor mångfald med både fler- och ettåriga alger, välmående rödalger, ett välmående blåstångsbälte samt rikligt med blåmusslor. I Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut av 3.10.2024, nr 231/2024, ESAVI/41944/2023 finns inte några konsekvensbedömningar kring dessa aspekter och hur fredningen av Storklyndan påverkas. Avsaknaden av miljömässiga konsekvensbedömningar i beslutet kring om och hur naturskyddsområdet Storklyndan eventuellt påverkas måste anses utgöra ett formellt fel som i sig motiverar att beslutet upphävs. Fredningsbeslutet bifogas.

Minister Jesper Josefsson

Vikarierande byråchef Mia Westman

BILAGA Ålands landskapsregerings beslut om inrättande av Storklyndan naturreservat i Brändö kommun, ÅFS 2023:116

FÖR KÄNNEDOM Ålands lagtings självstyrelsepolitiska nämnd, PB 69, AX-22101 Mariehamn
Ålandsdelegationen, Statens ämbetsverk på Åland, PB 58, AX-22101 Mariehamn
Justitieministeriet, PB 25, FI-00023 Statsrådet

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (ramdirektiv om en marin strategi).

³ Ålands landskapsregerings beslut om inrättande av Storklyndan naturreservat i Brändö kommun, ÅFS 2023:116.

⁴ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2023

Nr 116

ÅLANDS LANDSKAPSREGERINGS BESLUT

om inrättande av Storklyndan naturreservat i Brändö kommun

Utfärdat i Mariehamn den 21 november 2023

För att skydda landskapsbilden, undervattensnaturen, växt- och djurlivet i den yttre skärgården har landskapsregeringen med stöd av 5 § och 8 § lagen (1998:82) om naturvård beslutat inrätta Storklyndan naturreservat. Inom området förekommer livsmiljötyper av gemenskapsintresse enligt Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet). Bland annat förekommer livsmiljötyperna *Ytterskärgård* med beteckningen 1230, *Rev* med beteckningen 1170 och *Boreala skär och småöar i Östersjön* med beteckningen 1620. Undervattensnaturen bjuder på en stor mångfald med både fler- och ettåriga alger, välmående rödalger, ett välmående blåstångsbälte samt rikligt med blåmusslor.

Fredningen avser fastigheten 35-407-12-0 Kyndaklobbar. Mark och vatten är i landskapet Ålands ägo. Inga kända servitut belastar området. Naturreservatet har en total ytvidd av ca 795,3 ha, varav ca 81,99 ha landområden och 713,3 ha vattenområden i enlighet med bifogad karta.

Området ingår i Ålands Natura 2000-program som ett SCI-område i enlighet med naturvårdslagens 21 § och kommer efter EU-kommissionens beslut att utgöra ett särskilt bevaraområde (SAC).

På Storklyndan finns även ett gammalt fiskeläge med byggnader i form av tre stugor samt sjöbod och brygga.

Inom reservatet får sådana skötselåtgärder och sådant underhåll av byggnader, bryggor som erfordras för bevarande och utvecklande av områdets natur- och kulturhistoriska värden vidtas.

Inom Storklyndan naturreservat är det förbjudet att

- avverka träd
- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi eller som påverkar hydrologi och vegetation genom att gräva, spränga eller utfylla.
- anordna upplag eller soptipp
- uppföra annan byggnad eller konstruktion än vad som behövs för skötsel och tillsyn av natur- och kulturvärden inom området
- dra fram mark, undervattens- eller luftledningar
- bedriva jakt på fågel

Inom reservatet får, utan hinder av föreskrifter vidtas sådana skötsel- och forskningsåtgärder som erfordras för bevarande och utvecklande av naturvärden inom området.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det för allmänheten förbjudet att

- förstöra eller skada naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, rista måla eller dylikt.
- bryta kvistar, plocka eller borttaga ved, växter, mossor, svampar, samla in insekter eller andra ryggradslösa djur.

- avsiktligt skada markens gräs- moss- eller
lavytäckelse eller undervattensnatur
störa djurlivet

- medföra hund eller annat husdjur som inte
hålls kopplat

- elda annat än på anvisad plats
- tälta annat än på anvisad plats och mer än
ett dygn i följd.

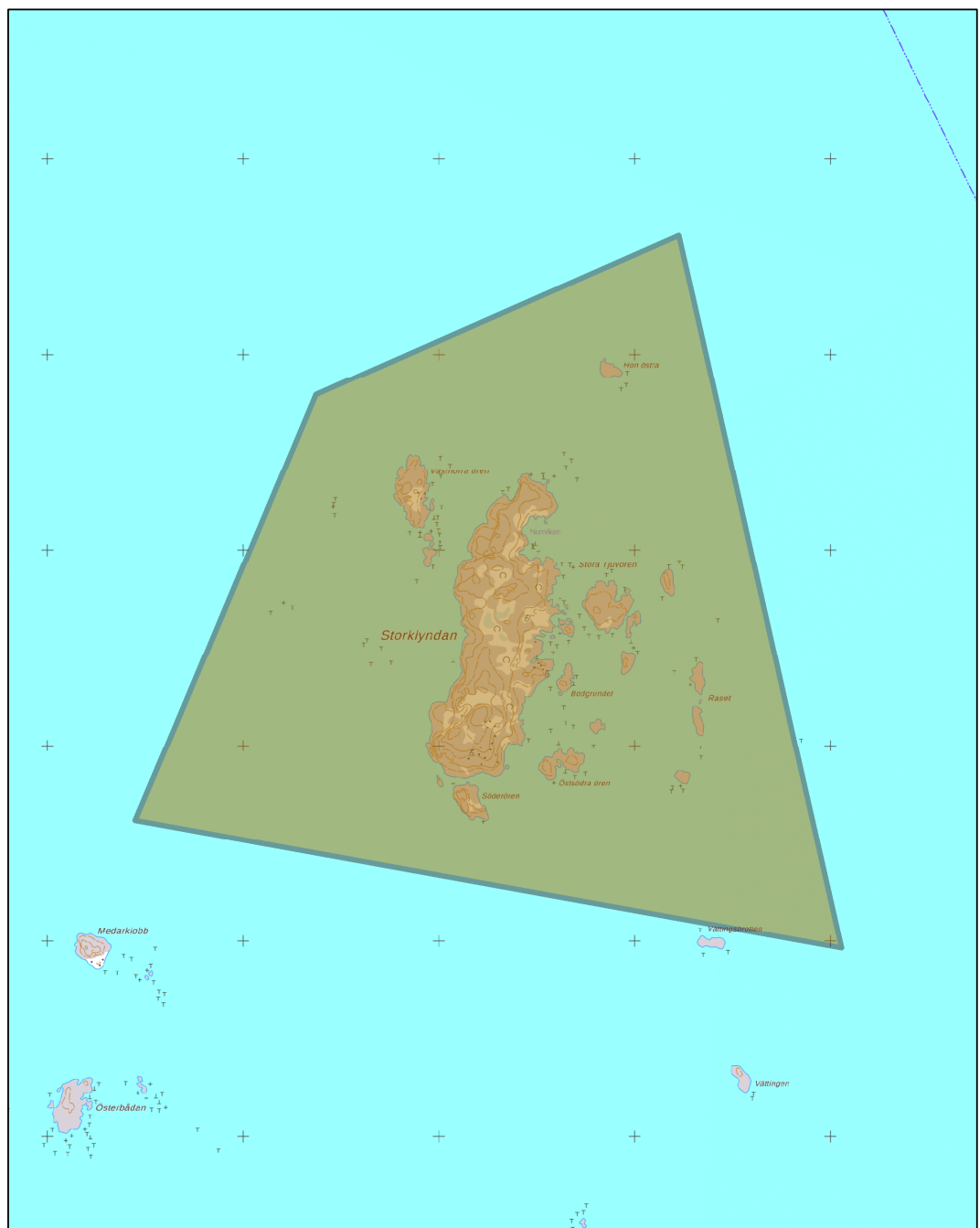
Detta beslut träder i kraft den 1 januari
2024.

Mariehamn den 21 november 2023

CHRISTIAN WIKSTRÖM
minister

M a i j a H ä g g b l o m
naturvårdsintendent

Storklyndan naturreservat

0 250 500 1 000 Meter

